

Nathanielis Chamberlani

Med. Bacc. Oxoniensis,

TRACTATUS

D E

Literis & Lingua Philosophica.

EPISTOLA DEDICATORIA.

Mihi quidem sæpius hac de re cogitanti nullam scripsisse epistolam in animo fuit, ne civitate ipsa janua longe majores extarent. Sed amicorum quorundam (ut par erat) doctorum monitu devictus. Doctis nec non bonis scribo: quibus hæc mea primordia humillime nunc dedico. Docti enim cum sitis, absque errore, bonique, sine rigore emendare poteritis. In vobis enim Divinioris luminis radii quasi contrahuntur, mundi que hujus tot estis oculi, sine quibus omnia visu digna (velim docta) in perpetuis tenebris immergerentur. Et quoniam vester nonnullos splendor lateat, id eorum potius cæcitati quam fulgori vestro debitum accipimus.

Annum circiter 1636. mihi in celeberrima Academia Oxoniensi versanti, inter alia, hæc inventionis lumina, luminum pater benigne transfudit, cui suorum charismatum laus in æternum tribuatur & gloria. Nec ita longè post nonnullis sodalium viris insigniter doctis, eadem indicavi. Anno vero à fatali illa Virginie strage sando audiivi Thomam Urhart equitem auratum & Marte & Minerva generisque prosapia illustrem illic tum scripta quadam de Literis & Lingua Philosophica pleniori filo tractata inter cæteras regales ruinas perdidisse. Quem in urbe Londinensi commorantem sæpius visitavi, & à quo summa cum humanitate receptus, familiare colloquium frequentee cum ipso de hisce rebus institui, in quarum investigatione scelicius mihi visus

est quam antehæc quisquam alius proficisci. Hic me mea laci tradere hortatus est, quia eadem quidem, diverso tamen modo tractaverim. Multos post annos Dr. *Hill* Phylologus eximius & doctrina ingeniiq; acumine undiquaq; insignis hæc mea mecum perlegens, promptè intellexit, & ad limam accuratius correxit. Suavitatem tamen ut linguam prius ad integritatem perducerem, priusquam ruda hæc & indigesta fundamenta publicarem, ne plurimi inter se ignoti opus tam diuerse perficerent, ut omnium communitas confusionem, non lucem, pareret. Cautè quidem, si ipse huic oneri sufficerem solus. At quum omnis vox originalis, in quantum potest fieri debet secundum veram *rei* naturam, & definitionem, opus est (ni fallor) plurium virorum in singulis disciplinis versatorum coadjutrice operâ, ut suas invicem inventiones corrigant, supplendo defectus, & supervacua recidendo. Tantus autem labor plurium annorum postulare studium, priusquam ad perfectionem ducatur. Si quidem in re tam grandi præstat diutius in expectatione hære, ut ad omnem usum perficiatur, ne imperfecta vel augmentum requirerent, vel alterationem cujus sententiæ fuit etiam doctissimus ille Dominus *Hunt*. Nihilominus aliquando citius vel non diu forsan foret antequam apta satis verba congerantur quæ sufficiant ad commune saltem commercium, inter tales mercatores præcipue, qui in variis mundi plagis degentes, illa ad illorum usum satis commoda judicarent. Ac idcirco forsitan desideraret Principem vel heroem quendam magnificum, qui tale opus & susceptum promoverit, & animaret, quibus adjuvantibus spes tandem foret, ut ad aliquam perfectionis dignitatem perveniret. At quod ego hic ut potui, imperfectè tradidi, solum talis itineris possibilitatem, utilitatem, & primæ semitæ principia monstrabit. Vos autem inestimabiles doctrinæ gemmæ valete, & quamvis non honorem, mutuam tamen benevolentiam reddite.

Servo vestro humilimo

NATH. CHAMBERLANO,

DE LITERIS.

P R O E M I U M.

Doctrina de Literis pertinet ad Orthographiam. Orthographia vero ad Grammaticam: quæ quia primò omnium ab omnibus disci debet, ergo ejus Didacticam hic tractabimus.

In ejus Didacticâ observandum, ut primo characterum nomina, seu ipsæ literæ memoriæ mandentur.

Inter discendum autem.

I. Literæ deberent quidem solæ vel pronunciari, vel saltem simulari ad meliorem compositionis promptitudinem. Sed quia (precipue ab infantibus) non facile fit in quibusdam consonantibus, igitur illis vocalem addamus, in quibus hæc observabimus.

1. Eligamus vocalem aptissimam. Illa vero vocalis est aptissima, quæ simul est & minimi soni, & facillimi, ut e sæmininum Gallicum.

2. Commodissime locetur, quod fiet si subsequatur, & non præcedat. Primò, quia necessario unica quædam vocalis sequitur consonantium pronuntiationem audibilem. Secundò, quia minoris notæ, atq; dignitatis est locus.

3. Debito more pronuncietur, quod fiet si languidius, & minori cum respectu enuntietur,

II. Postquam nomina memoriter discuntur, discenda est applicatio nominum ad characteres.

idq; vel modo. — $\left\{ \begin{array}{l} \text{ordinario} \\ \text{extra ordinario} \end{array} \right. \text{ viz. } \left\{ \begin{array}{l} \text{scriptio nominatorum characterum.} \\ \text{a earum aut chartarum lusu,} \end{array} \right.$

Attamen de alearum lusu Didactico, paucis morem leviter tangemus, ne simus tædio, & etiam quia vel addere vel variare facile fit.

Quatuor alearum sufficiant ad omnes characteres ab infantibus discendas super viginti quatuor illarum latera, continendas, quia unicus sæpe character secundum diversum situm alearum, plures literas significabit.

Primò unica, tum binis, dein tribus, ac tandem quatuor aleis ludant, primò q; ut characteres nominent, ultimòq; ut fingant syllabam, vel vocem.

Ludant vero pro honore loci, vel chartæ honorificæ, vel pro honore ceremoniali: nisi quod pro postremo, mallent forsan minimum præmium solvere.

III. Discant legere, vel scripta legendo, vel dicta scribendo.

C A P. I.

Litera sumitur vel strictè, vel latè.

Litera strictè sumpta, est omnium vocis instrumentorum unica & simplicissima dispositio, apta ad locutionem articulatam: quæ syllabæ pars esse potest, & cujus nulla in parte tota continetur litera.

§. Dispositio] dicitur, ne quis opinetur singulam literam esse sonum quum consona (ut *p* vel *b*) nihil sonat sine vocali, nec unquam tam sonum edere, quam modificare dicatur. Dicuntur consonantes (inquit Campanella) quoniam cum vocalibus simul sonant, & eum illis (inquit) consonant, non personant ut vocales. Sonus minimus verò & articulatus est syllabæ definitio.

Unica & simplicissima] dicitur, quia bina, vel ternaria, facit, non literam, sed syllabam, aut literas.

Vocis instrumentorum] ad excludendas characterum, manuum, pedum, oculorum, aliarumq; rerum dispositiones; quæ quidem possunt esse literarum signa, non verò ipsæ literæ. Et improprie satis quæritur (quum de characterē loquimur) quanam sit litera; quum potius aliquis rogare debet cuius literæ sit hic vel ille character, hinc etiam excluduntur omnes soni non communiter à vocis instrumentis imitabiles, ut sonus campanæ, bombardæ, &c.

Omnium] non enim sufficit aliquorum (scilicet labiorum aut gutturis) unicam esse dispositionem, sed etiam linguæ, &c. nam unius (cujuscunque forsan) diversa dispositio, diversam efficiet literam, modò aptetur ad vocem articulatam.

Aptas ad locutionem articulatam] ad excludendas literas latè sumptas, quæ non satis aptæ sunt ad locutionem articulatam, quamvis cum cæteris definitionis partibus satis convenient; hi omnes sunt soni tanquam vocales, vix tamen tam audibiles, non constant vel componuntur ex literis propriè dictis, nec cum illis benè miscentur; ergo non commendarem in Lingua philosophica, nec in infantum libris vel studiis, hi soni seu improprie literæ usurpantur quum ore imitatur poppisma, crepitus, sternutatio cum multis aliis ejusdem farinae, & quamvis haud unquam scriptos invenias, satis frequenter, tamen usurpantur ab omnibus serè nationibus pro iisdem Interjectionibus idem quasi naturaliter significantibus: quos si aliquis scribere velit, minime scribat cum usitatis & approbatis literis (quarum quidem non constant) quo modò Orthographiam corrumpere, sed si talis videatur adesse necessitas ut quis debeat, vel velit tales scribere: necessario tunc propriis ad propositum characteribus uti debet. Sunt etiam & alii soni à perpaucis imitabiles vel si re vel cum instrumentis externis quare non sunt literæ scribendi, sed describendi potius. Et tanquam sophismata tractantur in Logica non in usum communem ad Logicam depravandam, sed ad rectificandum intellectum & discursum ad majorem ipsius veritatis cum ejus regulis manifestationem, eodem modo & hi soni tractantur in Orthographia, non ut per illos vel ab illis Orthographia depravetur, sed ut pura & incorrupta maneat.

Quæ dixi sufficiant ad definitionis explicationem, saltem pro tempore.

Litera	{	Vocalis	{	Semivocalis.
est vel		Consona, estq; vel		Muta.

Literæ

ponantur loco delictorum.

(5)

~~(1-1-1)(1-1-1)090000(1-1-1)090000
d r m n g s t h l h h b t h v f e b p g k~~

C A P. II.

V S. Campanella dicit quod appellantur vocales, quoniam arteria vocali sola, modica varietate modulationis, exprimuntur.

Vocales sunt γ σ λ ϵ ω α ν .

а а а е е і о о у у.

quam
Angli
sonamus
in voce

Gall, ball, cause.
 Task, task, man.
 Gale, tale, mane.

L. e Anglicanum, quam Angli sonamus in voce *The, meal*.

✓. i Gallicum, quam Angli sonamus in voce mee, Galli in voce Latina fi.

O, o Anglicanum, in voce mole, bone:

o, u, oo Anglicanum, in voce *pool, cook*, & Germani sic sonant u in voce Latina ubi.

§. Hi duo characteres oo stant pro unica tantum litera in voce pool.

A. u. Belgicum in voce meuglich, & Gallicum in *des eus*.

v. u Gallicum, quam Galli pronunciant in voce Latina ubi.

CAP.

G A P. III.

Consona est litera quæ sola imperfectum vel nullum sonum efficit:
 S. Consona, si ipsi vocalis adjungatur, potest clarum sonum edere, eumq;
 modificat, suamq; tunc naturam auribus tradit. Dicuntur consonantes (in-
 quit Campanella) quoniam cum vocalibus simul sonant; & cum illis conso-
 nant, non personant ut vocales.

Semivocalis est consona, quæ sola syllabam imperfectiorem efficit.

Omnis semivocalis, quasi naturaliter, pro Interjectione usurpatur.

Semivocales sunt i - \ /) , ((\ \ n n u u.

i. l.

l. r.

\. m. } affinitate quantam habet cum { b }
 /. n. } { d } nam si obturantur nares transeunt in { b.
 /. z. } { d.

l. s.

(. zh. ut Gallice in Je, & Anglice in James; sed tunc sequitur d, & est dzh.

(. sh. ut in voce Anglicana *shee* & *Church*, sed tunc sequitur & est tsh.

(. h, in ah.

(. h, in ha.

S. Quidam dicunt h non esse literam, quum tamen conveniat cum defi-
 nitione literæ. Alii non indolenti dubitant num (& \ differant: mihi qui-
 dem differre videntur, nam h in ha è profundiori parte gutturis ascendere
 videtur quam h in ah: nec non duplicari posse videntur, sicut & ceteræ il-
 lis similium literarum; sed doctiores rem judicent, & (si quid corrigendum
 sit) corrigant.

n. & aspera, ut in voce Anglicana, *thing*.

n. & lenis, ut in voce Anglicana, *that*.

v, ut in volo vel vale, & improprie appellatur u consonans.

U. f.

C A P. IV.

Muta propriè sumpta est consona quæ per se nihil sonat, nec auditur sine
 vocali vel saltem semivocali, quas literas modificat: quibus propriam
 naturam auribus tradit, & intellectui patet acit.

Omnis consona muta est conjugata tanquam mas & fæmina, harum enim
 quævis habet unicam alteram sibi similem: suntq; sex numero, & sic pin-
 guntur. (( )) > ((.

(. d.

(. t.

) . b.

> . p.

(. g. ut Angli rectè habemus in *gee*, corrupte in *George*.

(. k.

) ( )

) (~ incipiunt cum parvo quodam murmure in ore antequam exprimuntur, nec non organa vocis mitius junguntur in hisce quam in cæteris tribus mutis : igitur hæ feminis assimulantur, cæteræ verò maribus.

Sunt & quædam aliæ literæ, mutæ improprie sumptæ, quæ derivantur a sex mutis consonantibus, quas imitantur; quibus mutarum loco quidam ridiculè satis utuntur ex affectata quadam singularitate, & mollitiæ: harum vero quædam (si non omnes) in certis quibusdam locutionibus communiter adhibentur : quas (ut antea dixi) non commendarem in lingua nova, nec forsan in infantum libris. Nominari possunt Promutæ, quia prædictas mutas imitantur, & simili quodam modo figurabuntur.

Sunt vero Promutæ) = (= ∩ ∩,

) . bh.

= . ph.

Quidam nimis laboriose, nimioq; fortè studio emolliunt b, & p, labris vix tangentibus, & sonant quasi hb, vel hp; ita ut fere videantur esse semivocales.

(. gh. g Germanicum & Hollandicum, quo communiter utuntur. Angli utimur in voce *tough*.

= : kh. k lenis. Quidam sic sonant ch in *Cham*.

∩. dh. } mollius sonantur, & fiunt cum crassiori & breviori lingua palata.
∩. ht. } tum vix tangente.

C A P. V.

De Literis inutilibus.

OMne signum ex instituto debet adæquari cum signato, & vice versa, ergo in Orthographia, singula litera debet unicum characterem sibi proprium habere, non plures, viz. in unico communi more scribendi; nec pauciores, nisi fortè in Stenographia. Nec in Orthographia debet unicus character ambiguus esse, & nunc hanc, nunc aliam literam significare : imo nec plures literas simul conjunctas significare debet; ergo sequentes characteres rectè rejiciantur, saltem è literarum numero.

i. ut inter Anglos est in usu, ambiguus est character, & aliquando ponitur pro > vel i Gallico, ut in voce Anglicana *hill*, & *lick*, alias verò pro diphthongo < >, ut in voce *like*. Sed quia frequenter adhibetur hæc diphthongas in vocibus Anglicanis, igitur in Stenographia unicus character ipsi sufficiet.

y, & i, inter Anglos idem sonant, nam in voce *you* ponitur pro >, & in *you* sic scribatur > o, & in voce *my* vel *mille*, ponitur pro diphthongo, < >, & sic scribatur \ < >, \ < > i.

u, inter Anglos in voce *put* ponitur pro < e feminino Gallico, & in voce *dispute* ponitur pro diphthongo < o, ex quibus componitur.

j consonans (ut corrupte vocatur, quum cum i nullam habeat affinitatem, vel similitudinem) componitur ex ∩ & (ut in voce *James*.

w. Ambiguus & inutilis est character, nam in voce Anglicana ~~toe~~ est *o* vel *oo*, in voce *lato* est *ɔ*, & in voce *tohat* est *ɔ*, & potius sic scriberetur *booot*.

c. Ambiguus est character, nam in voce *cum* usurpatur pro *k*, in voce *cito* pro *s*, *q*, vel *qu*, componitur ex *co* vel *hoo*.

x. Componitur vel ex *gs*, ut in *rex*, vel ex *ks*, ut in voce *fax*, ut Ramus docuit in ejus Grammatica,

g. Ambiguus est character inter Anglos, nam sæpiissime ante *e* stat pro *j* consonante, & ante *o* pro seipso.

C A P. VI.

De Literarum usu & abusu, & de vera Orthographiæ utilitate.

SI Orthographia, sit recta scribendi ratio, tum nondum totaliter exstitit?

In Orthographia tot sint characteres quot sunt literæ, & singula litera proprium habeat characterem.

§. Ergo quidam prædicti characteres, vel tot similiter significantes utiliter adduntur.

Pro unica litera non debent esse plures characteres in eodem modo scribendi, nam frustra multiplicantur entia sine necessitate.

§. Ergo quum *c* & *k* ponuntur pro *c*, vel quum *c* & *s* ponuntur pro *j*, inutiliter horum alter ponitur; idem dico de *i* & *y*, præ *>*, *ee* pro *e*, *oo* pro *o*, *th* pro *θ*, *sh* pro *ς*, *ugh* pro *Λ*; plures enim ponuntur characteres pro simplicibus literis.

Nullus character sit ambiguae significationis, ergo *a e i o u g &c.* vel corrupte usurpantur vel imperfectè ponuntur.

Characteres rectè nominentur, ut à nomine natura innotescat.

§. Qua ratione citius vel legere vel scribere discant infantes, ego singula vocalis nomen sit proprii characteris; hinc non satis didacticè nominantur plures literæ à plurimis nationibus.

Alii characteres (si urgeat necessitas) inserviant ad impressionem alii ad scripturam, alii deniq; ad Stenographiam.

Omnibus Orthographiæ literis quævis lingua magis orthographicè scribi potest. Imò & multo citius vel legere, vel rectè scribere per Orthographiam, quilibet discere potest. Omnium literarum beneficio, optime inveniatur commoda materia pro novæ linguæ vocibus. Nec non multum valebit ad perfectiorem Stenographiam investigandam.

§. Si characteres olim ambiguitate vacassent, non credibile est unquam exstituram tam diversam pronunciationem Latinæ linguæ, quæ nunc exstat inter Anglos, Scotos, Gallos, & Germanos; nam multum differenter pronuntiant *a* & *u* aliasq; literas, ita ut quum familiare colloquium inter se Latine habent

habent, videantur prorsus diversis locutionis speciebus colloqui, ita ut diffi-
culter omnino alter alterum intelligat.

Voces scribantur sicut pronuntiantur, memoria, certitudinis, permanentiæ,
facilitatisq; gratia: attamen ubi magis viciosa est pronuntiatio quam scriptio,
ratione judicamus, unam potius corrigendam, quam ambas simul corrumpen-
das esse; ergo (ut opinor) Cambrobritannii deberent scribere hl. pro Ll.

Omnis vocalis in eadem syllaba debet esse simplex.

S. Ergo poole & male male scribuntur ab Anglis, in male e & a unicum
tantummodo vocalem significant, nisi quod quidam rustici ambas pronuntiant.

Vocalis longa puncto superaddito vel pleniori characterē significabitur
quam brevis, ut 7 longa, 7 brevis, vel 7 longa, 7 brevis.

S. Ergo e in fine vocis Anglicanæ male est protinus inutilis, nam solum
intimat syllabam esse longam, quod aliter multo aptius fieri potuisset.

Ancipiti vocali non est opus, sed tanquam brevis scribatur; nam præstat
ambiguam pronuntiationem corrigere, quam Orthographiam corrumpere.

Diphthongi semper prolongantur.

Eadem semivocalis vel consona non debet duplicari in eodem loco.

S. Ut fit in addo, quoddam, &c. nam pronuntiantur tanquam unica tan-
tū littera, ad syllabam antecedentem pertinens, hinc concludimus, quod.

Quum consona ad antecedentem syllabam pertineat, differenter et si non
dupliciter scribatur, ut forsan linea crassiori, vel puncto superaddito, &c.

S. Hæc regula, et si non multum, aliquo tamen modo emendat usitatum
morem scribendi, quamvis sit solum quoad numerum litterarum, alibi super-
fluum, de quo tamen non acriter contendo. Orthographia quadam in qui-
busdam scribendis linguis vicia non utiliter hic inserantur; & quamvis Lati-
na lingua cum aliis linguis comparata, parcius peccet: tamen quia nec illa
omnino immunis est à talibus imperfectionibus, igitur pauca paucis hic ob-
servabimus; sicut in stictim, duplicem habet characterem, pro unica tantum li-
tera; satisq; absurde pronuntiaretur secundum binas illas notas; idem dico
de th in thema; quæ semper stant pro C O, semperq; addunt u post q. Cha-
racteres sequentes sunt ambigui; i, in mihi & jam; u, in lux & uis; g, in gigas
& gutta; c, in canis & cinis; x in grex & sax. Culpas plures & forsan major-
es in multis aliis linguis invenires; sed jam finem faciam, & soli Deo sit gloria.

Lingua nova Philosophica.

C A P. I.

Ejus Utilitates.

i. C. ltiſſime ac facillime disci poteſt.

S. In 30 diebus credo, ſaltem quoad commune colloquium. Quia
B
ſynony-

synonymis vacat, & paucas vel nullas habet regulas Grammaticales, paucas & brevissimas voces radicales, plurimâsq; derivatas; idq; secundum regulas paucissimas ac lucidissimas: nam facillè credo tum Grammaticam, tum etiam refertissimum Dictionarium, bene posse contineri in 24 chartæ schedis.

2. Hinc maximè convenienter vel diversissimæ nationes sibi invicem vel scribant, vel etiam loquantur.

¶ Multo equidem facilius quam si aliam quamcunq; linguam mutuo discant, multoq; facilius ac citius, quam si singulæ voces habeant proprios characteres, ut fit inter Chineses, ad hunc usum solum quidam dudum excogitarunt characteres, sed nondum novi quo successu, nondum enim illorum libros vidi, sed ta'e opus, mercatoribus, gratum erit, spero.

3. Hæc lingua sua natura est Stenographica, vel saltem optimè ad Stenographiam dirigit.

¶ Verborum enim principia non erunt longa, & terminationes erunt paucæ, ac certæ.

4. Hæc sola efficiet hominem aliquomodo Philosophum, & in omnibus superficialiter doctum, si modò secundum regulas præscriptas fiat.

¶ Quia ipsæ rerum voces & derivata, rerum naturas monstrabunt: erunt enim loco non solum definitionum, sed & variorum axiomaticum; nam sicut simile illustrat, sic derivatio à simili, quemadmodum ac si $\odot$ significat lux, & io (inde derivatum) significat ratio, & io homo, tunc dicimus quod lux hominis est ratio, & quod homo sit animal rationale. Est etiam loco axiomaticum, nam si io (7) sit risus, & sit derivabilis à io , tum percipimus quod homo sit risibilis. Hæc igitur lingua doctum, imò doctos, ingeniosos, simulq; sedulos inventores desiderabit: nec anno unico sed annis quibusdam acquireret perfectionem, ut opinor; nam singula vox originalis deberet veram rei naturam seu definitionem significare, ejus igitur inventores sint non solum universaliter docti sed etiam perfecte penetrantes in ipsissimam singularum partium conditionem ut cum vocibus rerum naturæ simul discantur.

5. Maximam analogiam habet in commoditate sua cum Metaphysica, Logica, Naturali & Morali Philosophia.

¶ Exrendit enim sese per omnes omnium disciplinarum tractationes.

6. Hæc, optime tractarentur omnes disciplinæ, præter Theologiam.

¶ Quia hic non opus est ut quæramus definiti synonymia, distinctiones, & derivationes, quum satis obvia sint, & quamvis magni æstimentur momenti, in aliis tamen linguis, diffusulter inveniuntur. Theologia verò foris melius tractaretur in linguis, in quibus primò tradita fuit.

7. Optime conveniet in omnibus disputationibus regulariter institutis, exceptis forsan Theologicis, & rixabundis vulgariter usitatis.

¶ Nam omnibus sophisticationibus in voce adversabitur, nullas voces habeat hominimicas, vel synonymicas, nullas sententiâ amphibologicas; item omnia argumenta

argumenta quæ ducuntur à derivatione, vel conjugatis, in hac lingua necessario probant, quum in aliis linguis contingenter tantum; item relata & relatorum nomina (quæ sunt maximi momenti inter disputandum) per solas derivationis regulas in memoriam revocentur; idem dico de privativis, & contrariis, quum valde differenter fit in lingua Latina.

8. Igitur & efficiet doctrinam faciliorem, certiore, ac citiorem.

9. Ejus puritas erit magis durabilis.

S. Quia non erit penes vulgus, usumq; vulgarem, viz. in doctrinalibus.

10. Valet etiam in indicibus librorum faciendis.

S. Quia verba certo, ac unico more incipiunt, & quia vacat synonymis.

11. Deniq; valebit ad occulte loquendum, vel scribendum.

S. Scilicet, inter alios hujus linguæ ignaros.

C A P. II.

Voces radicales & originales.

Lingua Philosophica est lingua quæ ad optimos, plurimòq; usus in locutionis modo possibiles, conducit.

S. Primam linguam Adamo datam credo Philosophicam fuisse, cujus ipsa vestigia, nunc temporis, vel in optima lingua exstanti, haud sunt conspicua. Cujus rei causa, conabimur quasdam monstrare regulas, quibus aliquo saltem modo, propinquius accedamus, ad originalis linguæ perfectionem.

Lingua Philosophica agit vel de Dictionario, vel de Grammatica.

Dictionarium agit de vocum materia & forma, tam in genere quam in specie.

Vocum materia sunt soni, Forma, sonorum significationes.

In genere tractantur voces radicales, in specie, derivata.

Verba non desint, nec superabundare debent; sed sint conceptibus adæquata.

Omnis simplex conceptus simplicem habebit sonum, seu unicam syllabam; complicatus, complicatas syllabas vel saltem syllabam variis litteris complicatam habebit:

S. Hujus regulæ observatio sæpe erit utilis; aliquando verò forsan inutilis.

Inprimis in hac lingua debemus sonorum variorum sufficientem quantitatem habere, tanquam vocum materiam, primòq; ex simplicibus literis, dein ex duplicatis vel triplicatis, &c. ex quibus quæ admodum ingratè sonant, rejiciantur, quia aliorum suppetit copia: vel saltem per se ponantur ad ingrata significanda.

10 Sunt vocales. 20 vel plures diphthongi. $\left. \begin{matrix} 190 \\ 190 \end{matrix} \right\} \text{vocales} \left\{ \begin{matrix} \text{ante} \\ \text{post} \end{matrix} \right\} \text{consonantem}$ $\left. \begin{matrix} 380 \\ 380 \end{matrix} \right\} \text{diphthongi} \left\{ \begin{matrix} \text{ante} \\ \text{post} \end{matrix} \right\} \text{consonantem}$. 36 10 vocales inter duas consonantes. 7220 diphthongi inter duas consonantes. Prædicti numeri faciunt 12000 monosyllaba. Præterea quoties duplices consonantes apte præcedant vel subsequantur vocales vel diphthongos, quoties interponantur, vel quoties vocales in monosyllabis sint longæ vel breves, nō laboro. Sufficiat quod pro omnibus vocibus,

radicalibus, pro præpositionibus, pronomini-
bus, conjunctionibus, derivato-
rum conjugationibusq; terminationibus, &c. sit tanta monosyllaborum copia,
quæ pro prima vocum materia inserviat, ut magna pars ejus bene rejiciatur,
& ut non opus erit ullas voces excedere duas syllabas, nisi raró.

Voces radicales omnes consistunt ex unica syllaba materialiter; & ex rebus
simplicissimis, omnibusq; maxime notis formaliter.

§. Ut ens, essentia, existentia, verum, bonum, causa, causatum, totum &
pars, substantia, quantitas, & cætera prædicamenta, omnesq; notiones Meta-
physicæ indisputabiles; item numeri, pronomina conjunctiones, præpositiones,
& adverbia quædam; item elementa, qualitates primæ & secundæ, locus,
tempus, motus, sensus, ac illorum prima & notissima objecta. Hæc cum si-
milibus, si non sufficiant, habebimus alias voces originales, de rebus tamen ab
omnibus maximè notis; ut sunt Sol, Luna, Stella, ventus, fons, flumen, arbor,
frutex, herba, gramen, lapis, metallum, lignum, radix; externæ corporis
humani partes notissimæ, item nix, grando, pluvia; item principia quædam
Geometrica ut punctum, linea recta, curva, figura, triangulus, &c. Sed vo-
ces originales minimè sint de rebus à paucis tantum notis, ut sunt plurimi
pisces, aves, plantæ, signa cælestia, hominis partes internæ, &c.

Illi conceptus Metaphysici, qui non satis facillè ab omnibus concipiuntur, ne
nomen quidem habere debent in hac lingua.

§. Ne ficta vel falsa nominentur pro veris; attamen si quis multùm velit
dubitatum vocabulum addere, debet etiam aliqua certa nota conjuncta tantùm
significare: ut omnes cognoscant vocabulũ esse tale, de quo adhuc dubitetur.

Omnia vocabula radicalia definiantur in Dictionario, ad præcavendas vo-
cũ ambiguitates.

Nulla sint homonyma, vel synonyma in hac lingua.

§. Non homonyma, quia sunt fallaciæ: non synonyma, quia onerant me-
moriam, & sunt tanquam multæ linguæ in confusione Babilonica.

Illæ res quæ dignosci possunt per vocem vel sonum, ut felis, canis, corvus,
passer, campana, fistula, &c. talia vel similia habebunt nomina, in quantum
imitatione comuni bene fieri poterit.

§. Sic magis significanter, etsi forsan minus dilectabiliter nominentur, sed
pro hac regula minimè contendam.

C A P. III.

Derivata.

Derivantur voces primariò vel secundariò.

Primariò derivata sunt quæ totam vocem originalem materialiter &
formaliter in prima parte continent, cum addita quadam ejus consideratione
in terminatione.

§. ☉ luminosum, ☽ magis luminosum, ☿ maximè luminosum, &c.
quæ derivantur primariò ab ☉ quod significat lumen. Re-

Rerum proprietates, respectu rerum ipsarum, erunt originales; quamvis alio respectu sint voces derivatæ.

§. Ut IO ratio, respectu O sit derivatam metaphoricè, idq; secundariò: tamen respectu ad IO O homo, est vox originalis.

Res à proprietatibus de nominabuntur.

§. Ut O / r sol, five corpus maxime luminosum: item IO O homo, five rationalis species; hac ratione voces erunt loco definitionum, & tunc etiam à derivatione ad derivatum, & vice versa, optimè concludet ir .

Maximo conatu fiat, ut res nominentur à qualitatibus inhærentibus, vel propriis, five convenient omni, soli, & semper: five omni, soli, sed non semper: five soli, sed non omni.

§. Atq; hac ratione, voces aliquo saltem modo, rerum naturas illustrabunt.

Quum verò sic nominantur, taliter nominentur per certam regulam, cujusdam viz. certæ literæ conjunctione, ut certò cognoscatur per nomen rei, qua consideratione pertineat qualitas ad subiectum, qua denominatur, quo fiet ut in tali lingua perdocti, sint etiam aliquo modo Philosophi.

Propria subiecta, comparationes diminutiva, sexus, ætates, gigantes, nani, cum similibus sint primariò derivativa.

Omnes derivationes à derivatis, tam certa fiant regula, ut etiam una vox alterius significationem patefaciat.

§. Igitur accuratissimo studio derivationum regulæ & exempla fieri debent, quia maximi sunt momenti. Ego forsan in meis quasdam voces inutiles habeo, alias ingratius sonantes, sono coincidentes, debito minus differentes, cum aliis similibus erroribus. Sed hæc quæ pono, igitur posui ut si it pro quodam exemplo, quo citiùs doctus & ingeniosus, commodiores derivationis regulas & exempla inveniat: minimè verò pro omnium derivatorum vel radicalium exemplo duraturo. Præstat enim triplicem laborem diutiùs impendere, quam imperfecta tanquam duratura, vel continuanda, publico commendare.

Secundariò derivata, sunt radicalia aliquo sensu differentia ab origine prima, & tamen aliquo respectu convenientia cum origine, ut sunt privativa contraria, similia, &c.

§. / forsan in prima syllaba, vel alibi aliquando, erit pro privativis, \ pro positive contrariis, &c. nam unica litera vel syllaba certa, pro talibus relationibus, sufficienter intimabit, talem relationem, cum prima origine, vocem continere.

Item omnes aliquo modo propriæ qualitates, deriventur à præcipua & maxime propria.

§. Ut risibilitas, & disciplinabilitas, deriventur à maxime propria qualitate viz. à rationalitate; sic & risus, & subrisus, & ejusmodi, ut fletus, tristitia, lachrimare, loqui, ingenium, manus; hinc fiet, ut voces sint, non tantum vice definitionum, sed & axiomatum; & eo pauciores erunt voces primariò radi.

100. 107. 101. 1001. 1071. 1011. 1000. 1007. 1001.
homo. vir. mulier. humanū, virile, muliebre. humanitas. virilitas. muliebritas

1000. 1007. 1001. 1010. 1017. 1011. 10000. 10007. 10001.
gigas. gigantior. gigantissimus. nano. nanus. nana. eunucho. eunuchus. eunucha

Homo Ætatis.

1070.
infans,
1. 7. aut

1070.
puer.
7. 14.
aut

1070.
iuvenis,
14. 21.
aut

1070.
aut vir.
21. 50.

1070.
clinans,
50. 70.
aut de

10700.
&c.
70. 300.

100. 1007. 1001. 10070. &c. 1000. 10000. &c.
manus. manuele, magis, &c. maxime, &c. locutio, loquor.

1000. 10000. 10007. 100000. 1000. 10000. 100000.
subrifer, subrideo. risus. rideo disciplina- stultitia. stultus.
bilitas.

Num bestia recte derivetur ab homine tanquam quod privativum respectu rationis in homine?

Num scientia, sapientia, taciturnitas, tristitia, lachrimæ & lachrimor, num bene deriventur ab homine tanquam ejus affectiones?

C. A. P. V.

Grammatica.

Genera substantivorum sint Commune duorum pro speciebus animatis, Masculinum, Femininum, & Neutrum pro inanimatis. Neutrum genus incertè terminabitur; cætera vero vel in O, 7, vel 1.

Morbi sint Communes duorum, Masculini, vel Feminini generis.

Quemadmodum in rerum natura dantur species & uterq; sexus, ita etiam & in relativis quibusdam considerationibus, huic similiter exemplo, quamvis imperfecto; ut 1000-7. 1007-7. 1001-1. 1007-0. 1007-7. 1007-1. 1000/7. 1000/7. 1000/7. &c.

Genus adjectivorum, participiorum & pronominum adjectivalium sit tantum communis generis trium; illorum enim genus, numerus, & casus, facile dignoscatur per substantiva adjuncta, sicut in lingua Anglicana, igitur in terminatione, non variabuntur omnino.

Omnia substantiva duos habebunt numeros, pluralis terminabitur in J, ut 100 homo, 100 homines, 107 vir, 107 viri, &c.

Nullos habebunt casus, sed cognoscantur per adjunctas prepositiones, ut in Lingua Anglicana.

Heteroclica, atq; irregularia nomina, vel verba impersonalia, omnia negligantur: ita ut, si quis opus habeat diverso numero vel persona, proprio usui habeat, quæ sibi convenient, & libere dicat ad hanc similitudinem.

§. Nos tres Johannes, &c.

Verba unicam solam conjugationis formulam habebunt, tres Modos, Indicativum, Imperativum, & Infinitivum, tria tempora, Præsens, Præterperfectum, & Futurum tempus, duos Numeros, & tres personas, ut inter Latinos.

Passivum conjugabitur sicut activum, sed r addetur in passivorum terminationibus, ut 0)lumsno, 0) luminor. Exempli gratia.

Modus	Tempus	Persona 1. 2. 3.			1. 2. 3.		
		Numer.	Singular.	Pluralis	Numer.	Singular.	Pluralis
Indicativ.	Præsens	0)	06	0^	00)	06	0^
	Præterp.	07)	07	07^	07)	07	07^
	Futurum	04)	0<	0<^	04)	0<	0<^
	Futurum tempus nunquam significabit adjunctam voluntatem sine quadam additione; ut 01<); &c.						
Imperativ.	Præsens	00)	000	00^	000)	000	00^
	Præterp.	00)	00	00^	000)	000	00^
	Futurum	00)	00	00^	000)	000	00^
	Gerundiis, & Supinis carebit.						

Passivum formatur ponendo - ante postremam litteram.

Nullum novi usum Syntaxeos in hac lingua. Attamen omnia vocabula in sententia, ita locentur, eo viz. ordine quem suadet Logica, ut in quantum fieri potest, sensus clarius innotescat, & ambiguitas Homologica vitetur.

9. Lingua Anglicana in hoc ordine superat vel linguam Latinam. Latini enim sæpe ordine inverso, & varie intertexto loquuntur; ut,

Aio te Æacide Romanos vincere posse, pro Æacide, aio Romanos posse vincere te, & bene currit homo, pro, Homo currit bene. Item deberemus sequentem sententiam sic ordinare. Didicisse artes fideliter, emollit mores.

Lingua Philosoph.	Media	Finis.			Genere, quoad			Specie, quoad			materia.			primario.		
		Gram- matica.	Dictio- narium	in quo agitur	devoti- bus in	Nominorum genera, numeri, &c,	Verborum conjugationes,	Syntaxis, & ordo vocum in sententia:	formam.	Voces originales	Derivata & Derivativa,	primario.	secundario.	primario.	secundario.	primario.

Errata in hoc Tractatu.

Pag. 1. lin. 9. pro quem lege quam, l. 15. pro fundo l. fando, p. 2. l. 9, 10.
 pro veram naturam l. veram rei naturam, l. 17. pro aliquando l. aliquanto,
 pag. 4. lin. 4. pro tum leg. cum, pag. 5. lin. 4. pro liceris dislocatis, leg.
 (c u n q u ^ n . l. 6. pro aliis l. alii, p. 6. l. 27. pro ^ v l. u. v,
 zh sh h b o th v f d t.
 p. 8. l. 5. pro qu l. qu, l. 25. pro at l. ut, l. 26. pro ego l. ergo, p. 9. l. 25.
 pro utiliter leg. inutiliter, p. 11. l. 3. pro devationis l. derivationis, p. 13. l. 7.
 pro definitionem l. definitionum, p. 14. l. 2. pro elegantur l. eligantur, l. 16.
 pro dervata l. derivata, l. 30. in tota linea, pro _ l. L, p. 15. l. 22. pro specie
 l. species, p. 16. l. 16, in tota linea, pro 7 l. 7, l. ult. pro Lingua l. Lingua,